

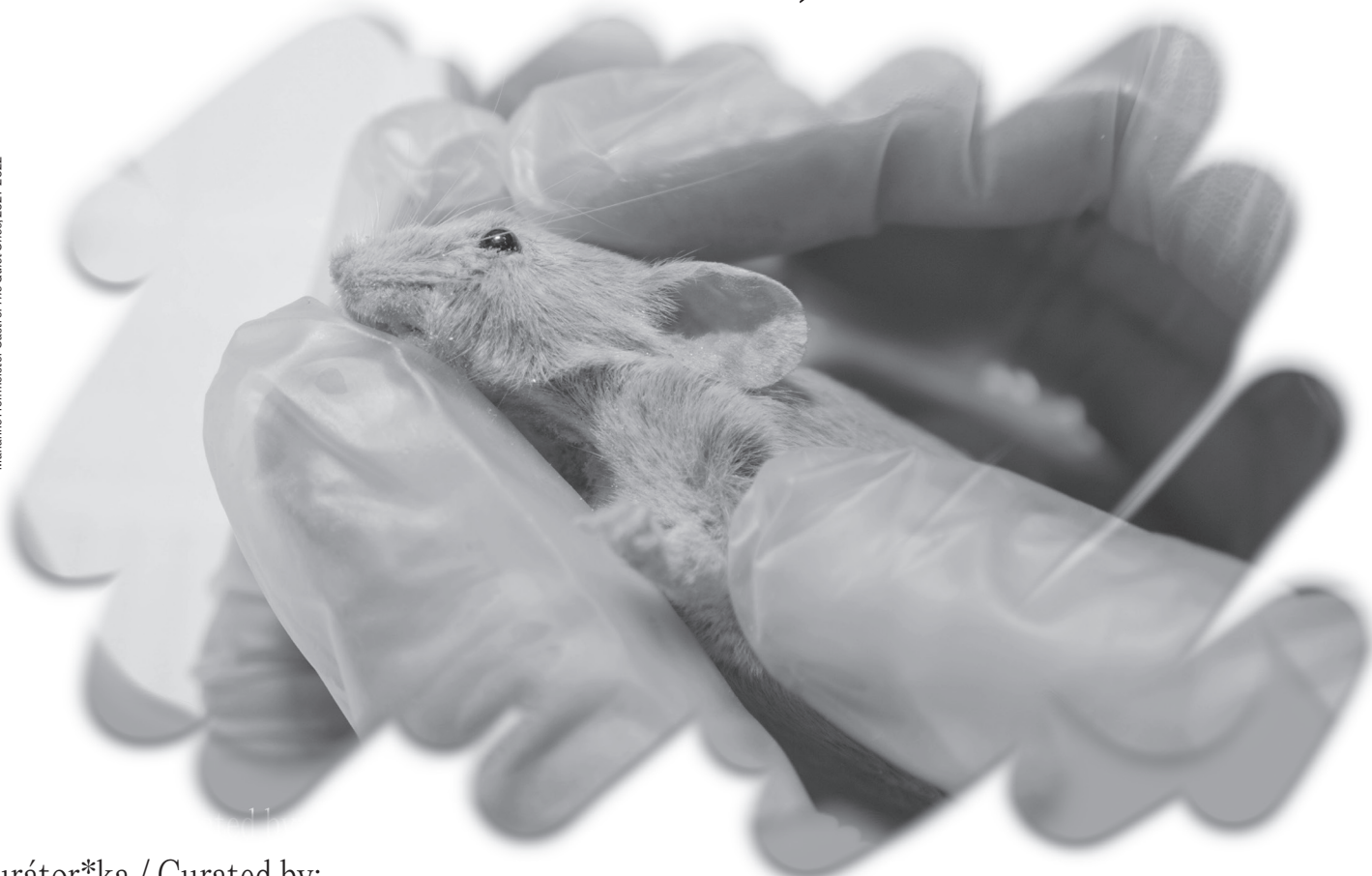
Projekce / Screening

**Levný, citlivý
a spolehlivý
pracovní doplněk**

**Cheap, Sensitive
and Reliable
Scientific Adjunct**

24. 10. 2024, 19:00

Marianne Hoffmeister Cusro: *The Quiet Ones*, 2021-2022

Kurátor*ka / Curated by:
Sára Márc

online 25.–31. 10. 2024

Pracující zvířata

Metabolická práce a odpor

Je nesporným faktem, že velká část současné prosperity lidstva je založena na práci zvířat. Ačkoli koně a voly jako tažná zvířata nahradily v drtivé většině stroje, intenzita a rozsah zemědělství závislého na zvířatech se za posledních sto let dramaticky zvýšily. Zvířata vykonávají ekologické, afektivní a metabolické práce (Barua 2018), a přesto se jejich přínos ve veřejném diskurzu označuje jako práce jen zřídka. Koneckonoců, označíme-li zvířata za dělníky, nese to s sebou riziko jak konceptuálních, tak politicko-praktických důsledků. Schopnost pracovat sloužila dlouhou dobu jako znak rozlišující mezi lidmi a (ostatními) zvířaty, ale také ospravedlňovala hierarchii mezi lidmi (Besky a Blanchette 2019, 2). Karl Marx zásadně definoval práci jako výhradně lidskou činnost, a sice jako „proces, probíhající mezi člověkem a přírodou, proces, v němž člověk svou vlastní činností zprostředkovává, reguluje a kontroluje výměnu látek mezi sebou a přírodou“ (Marx 1976, 283). Jak vidíme, Marx připisuje veškeré jednání výhradně lidem a žádné jejich „přírodním“ protějškům – to je názor, který přetrvává příliš dlouho. Od doby vzniku Marxových spisů až po současnost se však objevuje stále více názorů, které konstatují něco jiného. Jak například tvrdí Jason Moore (2016): Důvodem, proč „příroda je laciná“, je fakt, že mimolidské tvorstvo a půda nebyly spravedlivě uznány a odměněny za svou roli, kterou sehrávají v kontextu kapitalistické práce. Co kdybychom tedy za práci uznali samotný metabolismus zvířat? Rozšířením pojmu práce na jiné než lidské subjekty riskujeme analytické potíže. Ale také tím získáme více pohledů na věc, ba dokonce můžeme změnit své jednání.

O prasatech a kuřatech: Metabolická práce

Máme-li pochopit rozmanitost bytostí, vztahů a postupů obsažených pod pojmem „práce“, vyzývají antropologové Sarah Besky a Alex Blanchette k dekonstrukci tohoto pojmu, stejně jako jiné očividné abstrakce jako např. pojmy „rostlina“ nebo „zvíře“ dekonstruovali vědci a vědkyně oborů vědecko-technických nebo vícedruhové etnografie (Besky a Blanchette 2019, 14; viz také Kirksey a Helmreich 2010). Pokusím se detailně rozebrat koncept zvířecí práce a zaměřím se na metabolismus, protože ten se zdá být nejobtížněji pochopitelnou, a tedy nejhůře uznatelnou formou práce.

Metabolismus zahrnuje všechny biochemické procesy, kterými organismy využívají potravu a kyslík a zpracovávají léčiva a toxiny. Je to organizovaný soubor biochemických reakcí, které přeměňují látky na různé formy a využívají nebo produkují energii pro buňky či tělo. A jelikož metabolický výstup organismu může poskytovat látky nezbytné pro život druhého, propojují metabolické vztahy také jednotlivce s jinými druhy (Landecker 2023, 57). Rozhodla jsem se zaměřit na metabolickou práci a skrze ni zkoumat práci zvířat obecně. Jednak proto, že vhodně koliduje s osvícenskými či marxistickými koncepty práce jakožto záměrné, plánované činnosti, a také z důvodu, že metabolismus zvířat se stal hlavním dějištěm zvířecí práce za účelem generování hodnoty a maximalizace zisku (industrializovaného) zemědělství, které doslova proměnilo naši planetu. Globální biomasa domestikovaných zvířat

Working Animals

Metabolic Labor and Resistance

It is an indisputable fact that much of humanity’s current prosperity is based on the labor of animals. Although horses and oxen have been widely replaced as draft animals by machines, the intensity and extent of animal-based agriculture have increased dramatically over the past hundred years. Animals perform ecological, affective, and metabolic works (Barua 2018), and still, their contributions are rarely referred to as labor in public discourse. After all, recognizing animals as workers risks having conceptual as much as political-practical consequences. For a long time, the ability to work has served well as a distinguishing feature between humans and (other) animals, but also to justify hierarchies among humans (Besky and Blanchette 2019, 2). Karl Marx prominently defined labor as an exclusively human activity: “[A] process between man and nature, a process by which man, through his own actions, mediates, regulates, and controls the metabolism between himself and nature” (Marx 1976, 283). As we can see, Marx ascribes all action exclusively to humans and none to their “natural” counterparts – a notion that has lingered on for too long. However, between Marx’s writing and today, an increasing number of voices have stated otherwise. For instance, the reason why “nature is cheap”, Jason Moore (2016) argues, is because nonhumans and land have not been justly recognized and remunerated for their roles in making capitalist labor possible. So, what if we recognized animal metabolism itself as work? Extending the labor concept to nonhumans, we risk running into analytical difficulties, but it also means seeing more, perhaps even acting differently.

Of Pigs and Chicken: Metabolic Labor

To grasp the diversity of beings, relations and practices that stand behind “work”, anthropologists Sarah Besky and Alex Blanchette call for a deconstruction of the term just as other blinding abstractions like “plant” or “animal” have been deconstructed by scholars of Science and Technology Studies or Multispecies Ethnography (Besky and Blanchette 2019, 14; also see Kirksey and Helmreich 2010). To unpack and give nuance to animal work, I will focus on metabolism as it seems the trickiest to grasp, and therefore the hardest to acknowledge form of work.

Metabolism subsumes all biochemical processes by which organisms use food and oxygen and process drugs and toxins. It is an organized set of biochemical reactions that convert substances into different forms and use or produce energy for the cell or body. Because the metabolic output of an organism may provide materials necessary to another’s life, metabolic relations also link individuals and species together (Landecker 2023, 57). I choose metabolic labor to contemplate animal work in general, on the one hand, because it nicely conflicts with Enlightenment or Marxist concepts of work as intentional, planned action, and on the other hand, because animal metabolism has been a major site of animal work in the name of value generation and profit maximization for (industrialized) agriculture that has literally changed the planet. Today, the global biomass of domesticated animals kept for their

chovaných pro jejich metabolické schopnosti dnes převyšuje biomasu lidí, nemluvě o divokých zvířatech. Industrializaci metabolismu zvířat ve Spojených státech amerických zkoumala historička a socioložka Hannah Landecker. V podstatě se odklání od antropocentrických narativů o vzniku modernity tím, že sleduje „masové přetváření toků hmoty a energie mezi mikroorganismy, rostlinami, zvířaty a lidmi ve dvacátém století“ (Landecker 2023, 57). Ve svém popisu americké industrializace zvířecího metabolismu představuje tři po sobě jdoucí fáze, které vedly k masivní reorganizaci metabolických vztahů: *konverzi*, *měřítko* a *akceleraci*. Již mezi lety 1880 a 1920, tedy s příchodem „vědeckého krmení“, byla zvířata primárně pojímána jako stroje přetvářející hmotu na energii. Později, zhruba od 20. do 60. let minulého století, se mikrobiální metabolismus, chemická syntéza a zvířecí metabolismus spojily do nových řetězců spotřeby a přeměny. Použití vitamínů a aminokyselin umožnilo produkci živin za nižší náklady a v nevidaném měřítku. Nakonec se cílem stala akcelerace – přimět zvířata růst rychleji. Nově dostupné stimulanty růstu drasticky urychlily metabolismus hospodářských zvířat a zefektivnily poměr mezi poskytnutým krmivem a přírůstkem hmotnosti. Stručně řečeno, tato radikální přeměna zemědělských krmných postupů ve dvacátém století, při níž se hmota pohybuje v nových měřítkách a rychlostech, zásadně změnila celou řadu metabolických vztahů přetrvávajících až do současnosti.

Zvířecí práce se však v tomto „příběhu plném úspěchů“ objevuje jen zřídka. Kulturní antropolog Les Beldo si také všímá, že zatímco makrobiotechnologická práce zvířat, jako jsou tažná zvířata zapřažená za vozy a pluhy, byla za práci uznána celkem snadno, provést totéž u metabolické práce, která se odehrává uvnitř zdánlivě neaktivních hospodářských zvířat, se zdá být mnohem náročnější:

Nosná slepice v klecové baterii a chovná prasnice v porodní kleci jsou zřetelnými příklady takovéhoho druhu dřiny. Obě jsou trvale vystaveny natolik stísněným, omezujícím a pečlivě řízeným podmínkám, že jim nezbývá prakticky nic jiného než jíst a spát – jejich práce probíhá téměř výhradně na mikrobiologické úrovni. Z pohledu kapitálu těmto zvířatům samozřejmě stále zbývá spousta práce, protože musí přeměnit jednu látku na druhou způsobem, který antropogenní stroje dosud nedokážou napodobit. (Beldo 2017, 119)

Vzhledem k tomu, že lidským zájmům jsou poplatné hlavně metabolické aspekty existence zvířat, zatímco jiné vlastnosti a schopnosti zakládající jejich existenci ignorujeme, je nasnadě hovořit o metabolické *práci*. Zejména zemědělství využívá metabolismus zvířat na práci, a tím ho zintenzivňuje a zrychluje. Zatímco metabolismus takto pracuje, jiné aspekty toho, co znamená být krávou, prasetem nebo kuřetem, jako je společenskost, kreativita nebo zvědavost, jsou upozaděny, kontrolovány, ba dokonce potlačovány.

Odmítnutí a odpor

Jak mohou zvířata vzdorovat metabolické práci? Ve své úvaze o zvířatech odmítajících pracovat popisuje antropoložka Naisargi Davé, jak jedna velmi vážná kráva

metabolic abilities outstrips that of humans, not to mention wild animals.

Historian and sociologist Hannah Landecker has examined the industrialization of animal metabolisms in the United States. She effectively breaks with anthropocentric narratives of the making of modernity by tracing “the wholesale remaking of streams of matter and energy among microorganisms, plants, animals, and humans in the twentieth century” (Landecker 2023, 57). Her account of the American industrialization of animal metabolism shows three successive phases that led to a massive reorganization of metabolic relations: *conversion*, *scale*, and *acceleration*. As early as between 1880 and 1920, with the advent of “scientific feeding”, animals became primarily conceptualized as machine converters of matter and energy. Later, from the 1920s to the 1960s, microbial metabolism, chemical synthesis, and animal metabolism were joined into new chains of consumption and conversion. The use of vitamins and amino acids enabled the production of nutrients at lower costs and on unseen scales. Eventually, acceleration became the goal – making animals grow faster. Newly available growth promoters drastically quickened livestock animal metabolisms and made the ratio between feed and weight gain more efficient. In sum, this radical remaking of agricultural feeding practices in the twentieth century, in which matter is moved at new scales and speeds, radically altered an array of metabolic relations to this day.

Still, animal work seldom appears in this “story of success.” Cultural anthropologist Les Beldo also notices that while the macrobiotechnological labor of animals such as draft animals pulling carriages and ploughs has been more readily recognized as labor, it seems harder to acknowledge metabolic labor that happens within seemingly inactive farmed animals:

The layer hen in a battery cage and the breeding sow in a gestation crate represent marked cases of this kind of drudgery: permanently subject to conditions so cramped and confined and so closely managed that there is practically nothing for them to do but eat and sleep, their labor takes place almost entirely at the microbiological level. There is still, of course, much for these animals to do from the perspective of capital, as they must transform one substance into another in a way that anthropogenic machines cannot yet duplicate. (Beldo 2017, 119)

Given that it is mainly metabolic aspects of animal existence that serve human interests while other characteristics and abilities that constitute animal existence are ignored, it seems only reasonable to speak of metabolic *work*. Agriculture, in particular, puts animal metabolisms to work, intensifying and accelerating them. While metabolisms work, other aspects of what it means to be a cow, pig, or chicken such as sociality, creativity, or curiosity are delegated to the background, controlled, even suppressed.

Refusal and Resistance

How can animals resist metabolic work? In her reflection on animals refusing to work, anthropologist Naisargi Dave describes how a highly esteemed cow in India one day

v Indii jednoho dne odmítne dávat mléko, což přiměje jejího majitele k dlouhodobému přehodnocení situace (2019). Může však kuře nebo prase vzdorovat zhodnocení svých vajec nebo masa? V případě metabolické práce zvířat se zdá, že bychom odpor hledali marně. Anebo si to jen příliš usnadňujeme? Filozof a umělec Fahim Amir kritizuje skutečnost, že pokud jde o zvířata, politická levice smýšlí stejně jako pravice, a tak jen zřídka nabízí konceptuální nástroje, které by šly nad rámec romantismu nebo zobecněných dichotomií typu pachatel–oběť.

Amir naopak zvířata považuje za politické aktéry a zdůrazňuje jejich formy odporu: Pokud kritika ve foucaultovském smyslu znamená odmítnout, že budu ovládnán určitým způsobem, pak lze každý pokus zvířat o útek cestou na jatka chápat jako praktickou kritiku okolností. Vyjádření kritiky musí být možné i bez vzdělání v oblasti občanské nauky (Amir 2018, 16). Amir dále vysvětluje, že když se zvířata brání svému zhodnocení, pohybují se v kontinuu forem odporu. Mezi odporem zvířecí kosti proti svému zpracování a odporem plně organizované revoluční strany lze najít mnoho jiných forem odporu. S ohledem na celkový počet plotů, klecí, ohrad, sledovacích a monitorovacích systémů je pak mnohem snazší vidět zvířata jako politické aktéry odporu, jehož hrozivý rozsah je právě z tohoto důvodu o to hmatatelnější (2018, 15). V důsledku toho Amir považuje zvířata a lidi za politické spolčovníky, z čehož vyplývá ne-nevinná solidarita namísto etiky lítosti, rétoriky odpovědnosti nebo morálního povyšování.

Podobně ukazují výsledky vícera studií z oblasti vícedruhové etnografie, že zvířata byla vždy mocnými spoluvůrci světa (srov. Arregui 2023; Chao 2022; Münster 2016; Swanson, Lien a Ween 2018; Tsing et al. 2020). Naisargi Davé dokonce vidí odmítání zvířat pracovat jako hlavní příležitost pro lidstvo něco se o této problematice dozvědět. Zatímco v době neoliberalismu byla věnována velká pozornost zoufalé nejistotě, bezmoci a různým potřebám, měli bychom věnovat více pozornosti síle odmítání v duchu hesla „nedělat nic (odmítat) je radikálnější než něco dělat (zlepšovat nebo rozšiřovat práci)“ (2019, 219).

A co říct závěrem?

Zvířata nám mohou pomoci přemýšlet v širších souvislostech o odporu a stejně tak o práci. Nicméně je lákavé předpokládat, že všechny reprodukční nebo generativní schopnosti života jsou prací. Riskujeme tím ale další rozšíření kapitalistické logiky, že hodnota se odvozuje jen a pouze z práce. Mluvíme-li o metabolické práci, může se to až příliš podobat pokusům pochopit mimolidské aktivity odehrávající se „v přírodě“ prismaem ekonomie. Ty mají tendenci omezovat existenci jiných než lidských bytostí na soubor vlastností a služeb, které prospívají lidským zájmům, a vázat rozmanitost života na subjektivní užitečnost místo toho, aby přiznávaly nelidským tvorům jejich vnitřní hodnotu.

Přesto věřím, že je možné pojmut generativní a reprodukční schopnosti jiných než lidských tvorů jako práci, aniž bychom veškerý život na zemi uvrhli do logiky kapitalistických hodnot. Mluvit o „práci“ má smysl tam, kde jsou mimolidské (metabolické) schopnosti využívány a integrovány do hodnotových řetězců jako údajně bezplatný „biokapitál“.

refuses to give milk, provoking a long-lasting rethinking on the part of her owner (2019). But can a chicken or pig resist the valorization of their eggs or flesh? When it comes to animal metabolic work, resistance seems to be hard to find. Or is this just a lazy conclusion? Philosopher and artist Fahim Amir criticizes the fact that when it comes to animals, the political left thinks like the right, that is, it seldom offers conceptual tools that go beyond romanticism or generalized perpetrator-victim dichotomies.

In contrast to this, Amir attributes animals with political agency by highlighting their forms of resistance: If critique in a Foucauldian sense means refusing to be governed in a certain way, then every escape attempt by animals on their way to the slaughterhouse can be understood as a practical critique of the circumstances. Practicing critique must be possible without having undergone an education of civics (Amir 2018, 16). He elaborates that when animals resist their valorization, they move in a continuum of forms of resistance. Between the resistance of an animal bone against its processing and the resistance of a fully organized revolutionary party, many forms of resistance can be found. Considering the totality of fences, cages, enclosures, surveillance and monitoring systems that make the monstrous extent of animal agency tangible, it is much easier to see animals as political actors of resistance (2018, 15). Consequently, Amir regards animals and humans as political companions of which the result is a non-innocent solidarity instead of an ethics of pity, rhetoric of responsibility, or moral self-aggrandizement.

Correspondingly, numerous works from multispecies ethnography show that animals have always been powerful co-producers of the world (cf. Arregui 2023; Chao 2022; Münster 2016; Swanson, Lien, and Ween 2018; Tsing et al. 2020). Naisargi Dave even sees a central opportunity for learning from animals' refusal to work. While in times of neoliberalism, much attention has been put on dire precarity, powerlessness, and need, we should dedicate more attention to the power of refusal in the sense of “doing nothing (refusing) is more radical than doing something (improving or expanding work)” (2019, 219).

What to conclude?

Animals can help us to think more broadly about resistance as much as about work. However, it is tempting to assume that all reproductive or generative capacities of life are work. This risks a further expansion of the capitalist logic that value is ultimately sourced in labor alone. Speaking of metabolic work might sound too similar to attempts to grasp non-human activities as they occur “in nature” economically. They tend to narrow other-than-human existence to a set of properties and services that ultimately benefit human interests and tie the multiplicity of life to subjective usefulness instead of crediting other-than-human beings with intrinsic value.

Still, I believe it is feasible to conceptualize other-than-human generative and reproductive capacities as work without plunging all planetary life into a capitalist logic of value. Speaking of “work” makes sense where other-than-human (metabolic) abilities are utilized and integrated into value chains as presumably free “biocapital”. In

V těchto souvislostech se označení „práce“ stává nástrojem politické emancipace a uznání, které alespoň konceptuálně přerozděluje moc i kompetence a ovlivňuje kapitalistické vytváření hodnot (viz Porcher 2014). A není zároveň nekončící závislost na zvířecí práci důvodem, proč učinit přítrž lidské megalomanii? Jelikož je zdánlivě pasivní mikrobiologická práce metabolismu zvířat vyčerpávající a v kontextu industrializovaného zemědělství často bolestivá, mluvit o zvířecí práci znamená porazit systém jeho vlastními termíny. Musíme však být obezřetní, a chceme-li zvířata vnímat jako dělnictvo, máme na mysli dělnictvo schopné odporu s nárokem na politickou participaci, spíše než abychom je mechanicky omezovali na jejich schopnosti (metabolicky) generovat hodnotu. Jak navrhuje Amir, politickým a praktickým důsledkem uznání zvířecí práce by mohla být práva, která jsou založena na ne-nevinné solidaritě spíše než na paternalistickém soucitu a mohla by lépe posloužit jako nástroj nastavení limitů kapitalistického úsilí o maximalizaci zisku. Zvířecí dělníci mají také mít prostor na politickou a filozofickou reflexi. Připomínají nám, že nejistota je často záležitostí mezidruhovou, a tím nás inspirují k budování nové formy solidarity překračující hranice jednotlivých druhů. Avšak zbývá ještě poslední část úkolu, k níž se zavázali zejména vícedruhová etnografové a etnografky – je jím snaha uvědomit si, že zvířata jsou vždy více než jen pracující, více než spotřební zdroje, více než symboly imaginativního myšlení; jsou to bytosti, s nimiž tu společně žijeme (viz Besky a Blanchette 2019, 14).

Laura Kuen

Reference / References

Amir, Fahim. 2018. *Schwein und Zeit: Tiere, Politik, Revolte*. Originalveröffentlichung, Erstausgabe, 1. Auflage. Nautilus Flugschrift. Hamburg: Edition Nautilus.

Arregui, Aníbal G. 2023. 'Reversible Pigs: An Intraspecies Ethnography of Wild Boars in Barcelona'. *American Ethnologist* 50 (1): 115–128. <https://doi.org/10.1111/amet.13114>.

Barua, Maan. 2018. 'Animal Work: Metabolic, Ecological, Affective', September. <https://doi.org/10.17863/CAM.27930>.

Beldo, Les. 2017. 'Metabolic Labor: Broiler Chickens and the Exploitation of Vitality'. *Environmental Humanities* 9 (1): 108–128. <https://doi.org/10.1215/22011919-3829154>.

Besky, Sarah, and Alex Blanchette, eds. 2019. *How Nature Works: Rethinking Labor on a Troubled Planet*. Albuquerque: University of New Mexico Press.

Chao, Sophie. 2022. *In the Shadow of the Palms: More-than-Human Becomings in West Papua*. Duke University Press.

Dave, Naisargi N. 2019. 'Kamadhenu's Last Stand: On Animal Refusal to Work'. In *How Nature Works: Rethinking Labor on a Troubled Planet*, edited by Sarah Besky and Alex Blanchette, 211–224. Albuquerque: University of New Mexico Press.

these contexts, the work label becomes a tool of political emancipation and recognition that, at least conceptually, redistributes power, competencies and influence capitalist value creation (see Porcher 2014). Doesn't, at the same time, the perpetual dependence on animal labor also put human megalomania in its place? Given that even the seemingly passive microbiological work of animal metabolism is exhausting, in the industrialized-agricultural context, often painful, to speak of animal work means beating the system with its own terms. Only we must be careful that when we frame animals as workers, we mean workers capable of resistance and who deserve political participation, rather than mechanistically narrowing them to their abilities to (metabolically) generate value. A political and practical consequence of the recognition of animal labor could be rights, as Amir suggests, that are based on non-innocent solidarity rather than paternalistic pity and might be better equipped to set limits to the capitalist pursuit of profit maximization. Animal workers also have political and philosophical reflections to make. Reminding us that precarity often is an interspecies affair, they inspire the building of new solidarities that cut across species boundaries. A final part of the task remains, however, and especially multispecies ethnographers have committed to it: the realization that animals are always more than just workers, more than consumable resources, also more than symbols of imaginative thought, but beings with whom we live (see Besky and Blanchette 2019, 14).

Laura Kuen

Kirksey, S Eben, and Stefan Helmreich. 2010. 'The Emergence of Multispecies Ethnography'. *Cultural Anthropology* 25 (4): 545–576.

Landecker, Hannah. 2023. 'The Food of Our Food: Medicated Feed and the Industrialization of Metabolism'. In *Eating beside Ourselves: Thresholds of Foods and Bodies*, edited by Heather Paxson, 56–85. Durham and London: Duke University Press.

Marx, Karl. 1976. *Capital, Volume 1*. New York: Penguin Books.

Moore, Jason W. 2016. 'The Rise of Cheap Nature'. In *Anthropocene or Capitalocene?: Nature, History, and the Crisis of Capitalism*, edited by Jason W Moore, 78–115. Oakland, CA: PM Press.

Münster, Ursula. 2016. 'Working for the Forest: The Ambivalent Intimacies of Human–Elephant Collaboration in South Indian Wildlife Conservation'. *Ethnos* 81 (3): 425–447. <https://doi.org/10.1080/00141844.2014.969292>.

Porcher, Jocelyne. 2014. 'The Work of Animals: A Challenge for Social Sciences'. *Humanimalia* 6 (1): 1–9.

Swanson, Heather Anne, Marianne Elisabeth Lien a Gro B Ween. 2018. *Domestication Gone Wild: Politics and Practices of Multispecies Relations*. Duke University Press.

Marianna Hofmeister Castro: The Quiet Ones, 2021-2022

Mishu Antadze: Metabolism, 2023

Derb Sultan Symphony, 2022

Tsing, Anna L., Jennifer Deger, Alder Keleman Saxena a Feifei Zhou. 2020. *Feral Atlas: The More-Than-Human Anthropocene*. Stanford University Press. <https://doi.org/10.21627/2020fa>.

Kirksey, S Eben, and Stefan Helmreich. 2010. 'The Emergence of Multispecies Ethnography'. *Cultural Anthropology* 25 (4): 545–76.

Landecker, Hannah. 2023. 'The Food of Our Food: Medicated Feed and the Industrialization of Metabolism'. In *Eating beside Ourselves: Thresholds of Foods and Bodies*, edited by Heather Paxon, 56–85. Durham and London: Duke University Press.

Marx, Karl. 1976. *Capital, Volume 1*. New York: Penguin Books.

Moore, Jason W. 2016. 'The Rise of Cheap Nature'. In *Anthropocene or Capitalocene?: Nature, History, and the Crisis of Capitalism*, edited by Jason W Moore, 78–115. Oakland, CA: PM Press.

Laura Kuen
Akademie věd ČR

Laura Kuen je vizuální a environmentální antropoložka, která se zabývá vztahy mezi lidmi a prasaty na západní Ukrajině. Jako dokumentaristka a kurátorka se věnuje environmentální historii měst, globálními potravinovými řetězci, eko-akustikou a více než lidskému soužití v zemědělské krajině.

Tato esej vznikla jako doprovodný text ke kurátorskému výběru filmů *Levný, citlivý a spolehlivý pracovní doplněk*.

24.–31. 10. 2024

Promítané filmy / Screening selection:

Misho Antadze: *Metabolism*, 2023, 12'

Marianne Hoffmeister Castro: *The Quiet Ones*, 2021–2022, 22' 45"

Roman Selim Khereddine: *Derb Sultan Symphony*, 2022, 20' 20"

Beny Wagner: *Coal Mine in the Canary*, 2021, 18'

Münster, Ursula. 2016. 'Working for the Forest: The Ambivalent Intimacies of Human–Elephant Collaboration in South Indian Wildlife Conservation'. *Ethnos* 81 (3): 425–47. <https://doi.org/10.1080/00141844.2014.969292>.

Porcher, Jocelyne. 2014. 'The Work of Animals: A Challenge for Social Sciences'. *Humanimalia* 6 (1): 1–9.

Swanson, Heather Anne, Marianne Elisabeth Lien, and Gro B Ween. 2018. *Domestication Gone Wild: Politics and Practices of Multispecies Relations*. Duke University Press.

Tsing, Anna L., Jennifer Deger, Alder Keleman Saxena, and Feifei Zhou. 2020. *Feral Atlas: The More-Than-Human Anthropocene*. Stanford University Press. <https://doi.org/10.21627/2020fa>.

Laura Kuen
Czech Academy of Sciences

Laura Kuen is a visual and environmental anthropologist working on human-pig relations in western Ukraine. As a documentary filmmaker and curator, she has also worked on urban environmental history, global food chains, ecoacoustics and more-than-human coexistence in agricultural landscapes.

The essay was written as an accompanying text to the curatorial selection *Cheap, Sensitive and Reliable Working Adjunct*.

24.–31. 10. 2024